

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 281/2022
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република Хрватска, чији је пуномоћник Верољуб Ђукић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4026/21 од 08.09.2021. године, у седници одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4026/21 од 08.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3245/19 од 05.04.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених физичких и душевних болова услед повреде права личности, мучења, нечовечног и понижавајућег поступања исплати укупан износ од 8.000.640,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка од 30.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4026/21 од 08.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Тужилац је изјавио и допуну ревизије, коју Врховни касациони суд није ценио јер је неблаговремена у смислу одредбе чл. 403 ст. 1 ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС, бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП, при чему другостепена пресуда садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, држављанин Републике Хрватске, лишен је слободе 20.11.1991. године од стране припадника тадашње ЈНА и био је у заробљеништву до 14.08.1992. године. Признат му је статус ратног војног инвалида V групе са 70% оштећења организма, због чега је био и хоспитализован.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, оценивши да је основан приговор застарелости потраживања тужиоца у овој парници, истакнут од стране тужене, при том закључивши да су у конкретном случају истекли рокови из члана 376. Закона о облигационим односима, у којима се од одговорног лица може поставити захтев за накнаду штете, а да се рокови застарелости предвиђени чланом 377. истог закона, у погледу штете проузроковане кривичним делом, не могу применити, јер тужилац није доставио доказе да је евентуална штета настала извршењем кривичног дела.

По оцени Врховног касационог суда неосновани су разлози ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права.

Законом о облигационим односима прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (члан 376. став 1. и 2). Кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истакне време одређено за застарелост кривичног гоњења (члан 377. став 1).

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је потраживање тужиоца застарело. Наиме, осим чињеница везаних за његов боравак у затвору, тужилац до правноснажног окончања овог поступка није предлагао, нити пружио доказе својих навода да је претрпео штету која је последица извршења кривичног дела и то ратног злочина, у односу на које кривично гоњење и извршење казне, не застарева.

Супротно наводима ревизије којима се истиче да је штета коју тужилац тражи постављеним тужбеним захтевом настала као последица извршења кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва, па самим тим да ни накнада штете у конкретном случају не може да застари имајући у виду да кривично гоњење за наведено кривично дело не застарева, нема места примени рока застарелости из члана 377. Закона о облигационим односима.

Наиме, у случају када је штета проузрокована кривичним делом (члан 377. ЗОО), ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. ЗОО, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. Прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете. Исти рок застарелости кривичног гоњења примењује се ако је кривични поступак обустављен, односно ако се није могао покренути зато што је окривљени умро или је душевно оболео, односно ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење и одговорност окривљеног, као што су амнестија и помиловање. У свим осталим случајевима примењује се општи рок застарелости потраживања из члана 376. ЗОО.

Како тужилац тек у ревизији наводи да је против одређеног лица вођен кривични поступак због учешћа у злочинима против човечности, као и кршења закона и обичаја ратовања, због противправног затварања и притварања у нехуманим условима, између осталих и у КПЗ у Сремској Митровици, који поступак је обустављен, због смрти оптуженог лица, то у овој фази поступка ти наводи не могу утицати на законитост побијане пресуде, у смислу одредбе члана 308. ЗПП којом је прописана обавеза странке да најкасније на припремном рочишту, односно на првом рочишту за главну расправу ако припремно рочиште није обавезно, изнесе све чињенице потребне за образложење својих предлога и да предложи доказе којима се потврђују изнете чињенице. То се не може износити ни у жалбеном поступку осим под одређеним условима у смислу члана 372. став 1. ЗПП. Такође, ревизија се не може изјавити због погрешног или непотпуно утврђеног чињеничног стања у смислу одредбе члана 407. став 2. истог закона.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић